

วารสารสารระคาม
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ บทความ หรือ บทความวิจัย
(Instructions for the Authors)

วารสารสารระคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนโยบายในการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยาการด้านวิจัยสถาบัน โดยรูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 2 ประเภท คือ บทความทั่วไป และบทความวิจัย

บทความและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารสารระคามนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องมีการ งานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใดๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. **ภาษา** เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. **ขนาดของต้นฉบับ** พิมพ์หน้าเดี่ยวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมืออย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามืออย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบอักษร Browalia New ขนาด 14 ตัวอักษรย่อ นิ้ว ใส่ตัวอักษรด้วย

3. **จำนวนหน้า** บทความและบทความวิจัย **ไม่ควรเกิน 12 หน้า**

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. บทความวิจัย

1.1 **ชื่อเรื่อง (title)** ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัยไม่ใช่คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

1.2. **ชื่อผู้พิมพ์และที่อยู่** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้พิมพ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

1.3. **บทคัดย่อ (abstract)** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาผลงานและการวิจารณ์ อย่างต่อเนื่องกัน ไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4. **คำสำคัญหรือคำหลัก (keywords)** ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.5. บทนำ (introduction) เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย

1.6. วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการศึกษา ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่นำมาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7. ผลการศึกษา (results) แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมากตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8. วิจารณ์และสรุปผล (discussion and conclusion) ชี้แจงว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือตั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9. ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

1.10. กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

1.11. เอกสารอ้างอิง (references) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ถูกตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็นบทความที่ยังไม่ตีพิมพ์ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ถ้ายังไม่ได้ถูกตีพิมพ์ ต้องระบุว่า รอการตีพิมพ์ (in press)

2. บทความทั่วไป

- 2.1 ชื่อเรื่อง
- 2.2 ผู้แต่ง
- 2.3 บทคัดย่อ
- 2.4 คำสำคัญ
- 2.5 บทนำ
- 2.6 เนื้อหา
- 2.7 บทสรุป
- 2.8 เอกสารอ้างอิง

3. บทวิจารณ์หนังสือ

- 3.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม
- 3.2 ชื่อผู้วิจารณ์
- 3.3 บทวิจารณ์

เอกสารอ้างอิง

ใช้รูปแบบการอ้างอิง (APA Style)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

ก. กรณีที่เป็นรายงานวิจัย มีรูปแบบและการเรียงลำดับดังนี้ : ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์: เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนทั้ง 6 คนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “ และคณะ” หรือ “et al”

ตัวอย่าง

อมรรัตน์ จงสวัสดิ์ตั้งสกุล, ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2002). Evidenced based maillard reeaction : focusing on parenteral nutrition. *วารสารโภชนบำบัด*. 13(1) : 3-11
Vega KJ, Pina I, Krevaky B. (1996). Heart transplantation is associated is with an increase risk for pancreatobiliary diseases. *Ann Intern Med*. 124(11) : 980-3

ข. กรณีที่เป็นหนังสือ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ เหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ ก.) ยกเว้น ใช้ ชื่อหนังสือ เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์ แทน ชื่อย่อวารสาร

ตัวอย่าง

วิญญู มิตรานันท์. (2538). *พยาธิกายวิภาค*. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์ . 629-78.
Ringsven MK, Bond D.(1996). *Gerontology and leadership skills for nureses*. 2nd ed. Albany (NY) : Delmar Publishers. 100-25.

ค. กรณีที่เป็นรายงานการประชุมและสัมมนา มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วัน เดือน ปีที่จัด : สถานที่จัด : สำนักพิมพ์ หรือผู้จัดพิมพ์. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ณัฐนันท์ สิ้นชัยพานิช, วราภรณ์ จรรยาประเสริฐ, ยุพิน รุ่งเวชวุฒิวินยา, มนต์ชูลี นิตินพ, สาธิต พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2542). เภสัชกรพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง. *รายงานการประชุมวิชาการเภสัชกรรม ประจำปี 2542 ของเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย* ; 24-26 มีนาคม 2542. กรุงเทพมหานคร : เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย. 89-105.
Kimmura J. Shibasaki H, editors. (1996). *Proceeding of 10yh International Congress of EMG and/Clinical Neurophysilogy* ; 15-16 Oct 1995; Kyoto Japan. Amsterdam: Eelsevier. 80-90.

ง. กรณีเป็นวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. สถาบันที่พิมพ์ : ชื่อสถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง

อัมพร ณรงค์สันติ.(2541). *การใช้ยาเจนตั้มัยซินวันละครั้งเปรียบเทียบกับวันละสองครั้งในทารกแรกเกิดไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kaplan SJ. (1995). *Post-hospital home health care: the elderly ,s access and utilization* [dissertayion]. St. Louis (MO):Washington Univ.

จ. กรณีที่เป็นบทความในหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับเหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ 11.1.1. ก)

ตัวอย่าง

Lee G. (1996). Hospitalzation tied to ozone pollution: study estimtes 50,000 admissions annually. *The Washington Post* Jun 21.5.

ฉ. กรณีที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร (ปี เดือน วันที่อ้างอิงถึง) เล่มที่ (ฉบับที่) : ได้มาจาก ชื่อ website

ตัวอย่าง

Morse SS. (1995). Factors in the emergence of infactious disease. *Emerg Infect Dis* [cited 1996 Jun 5] ; 1(1): Available from:URL// [www. Cdc.gov/ncidod/Eid.htm](http://www.Cdc.gov/ncidod/Eid.htm)

รูปแบบการเขียนบทความ

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย..... (Browalia New 18 pt. หน้า).....

ภาษาอังกฤษ..... (Browalia New 18 pt. หน้า).....

ชื่อผู้พิมพ์ ภาษาไทย 1 2 3

ภาษาอังกฤษ 1 2 3

(Browalia New 16 pt. ปกติ)

บทคัดย่อ (Browalia New 16 pt. หน้า)

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ).....

คำสำคัญ: (หัวข้อ Browalia New ขนาด 14 Pt.หน้า). (เนื้อหา Browalia New ขนาด 14 Pt.ปกติ)

Abstract (Browalia New 16 pt. หน้า)

.....
.....(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ).....

Keyword: (หัวข้อ Browalia New ขนาด 14 Pt.หน้า). (เนื้อหา Browalia New ขนาด 14 Pt.ปกติ)

¹ รายละเอียดของผู้พิมพ์ภาษาไทย .. (เนื้อหา Browalia New ขนาด 12 Pt.ปกติ)...หน่วยงานที่สังกัด...
เบอร์โทรศัพท์... Email...

¹ รายละเอียดของผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ .. (เนื้อหา Browalia New ขนาด 12 Pt.ปกติ)...หน่วยงานที่สังกัด...
เบอร์โทรศัพท์... Email...

บทนำ (Introduction) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

.....

.....

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา (Materials and Methods) (Browalia New 16 pt. หน้า)

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

วิธีวิจัย และการวางแผนการทดลองทางสถิติ

การเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

ผลการศึกษา (Results) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

.....

.....

วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and Conclusion) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (References) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

ตัวอย่างบทความ

การสำรวจความคิดเห็นของนิสิตเภสัชศาสตร์ที่มีต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

A Survey Study of Pharmacy Students' Opinion on Community-learning Pharmacy Camp Project

อิสรา จูมมาลี¹, รุจิลักขณ์ รัตตะรมย์¹, พุดมพิงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์¹

Issara Chummalee¹, Ruchilak Rattarom¹, Bhuddhipong Satayavongthip¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนและเปรียบเทียบความสุขหลังจากการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตเภสัชศาสตร์ที่เข้าร่วมค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน จำนวน 72 คน ใช้แบบสอบถามแบบชนิดตอบเองในการเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับตอบกลับ จำนวน 49 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.06 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติ paired t-test และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตเภสัชศาสตร์มีระดับความคิดเห็นเชิงบวกต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และ 2) ค่าเฉลี่ยความสุขหลังออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนสูงกว่าก่อนออกค่ายหมอยาเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, ความสุข, นิสิตเภสัชศาสตร์

Abstract

The purposes of this research were to investigate pharmacy students' opinion on community-learning pharmacy camp project and to compare their happiness after participating in the project. The samples were 72 pharmacy students who participated in the pharmacy camp project. The self-administered questionnaire was used to collect data. 49 questionnaires (68.06% response rate) were returned. Paired t-test and descriptive statistics such as percentage, mean, and standard deviation were used for data analysis. The results of this research revealed that 1) The pharmacy students showed their positive opinion on the project with the high agreement as a whole and each item. 2) The mean of students' happiness score in post-test was higher than pre-test score significantly. ($p < 0.001$)

Keywords: opinion, happiness, pharmacy students

¹ อาจารย์ประจำ, คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Lecturer, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University

บทนำ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เปิดการเรียนการสอนในสาขาเภสัชศาสตร์ หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต (Doctor of Pharmacy) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้นิสิตเภสัชศาสตร์ที่จบเป็นเภสัชกรจากหลักสูตรดังกล่าว สามารถดูแลและรักษาผู้ป่วยเฉพาะรายร่วมกับทีมสหวิชาชีพอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพจากลักษณะของหลักสูตรทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของคณะเภสัชศาสตร์ได้ให้ความสำคัญทั้งด้านเนื้อหา องค์ความรู้ทางวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อจะให้นิสิตเภสัชศาสตร์สามารถจบไปเป็นเภสัชกรที่มีคุณภาพและช่วยเหลือสังคมต่อไป ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนที่จะช่วยเติมเต็มชีวิตการเป็นนิสิตเภสัชศาสตร์ในรั้วมหาวิทยาลัยมหาสารคามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะเภสัชศาสตร์จึงเปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดงความสามารถและเลือกทำกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีสโมสรนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมของนิสิตภายในคณะ ในปีการศึกษา 2550 มีชมรมสังกัดสโมสรนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จำนวน 7 ชมรม ได้แก่ ชมรมดนตรี ชมรมดอกไม้ประดิษฐ์ ชมรมสมุนไพร ชมรมพุทธนิธาน ชมรมไฟฟ์บริดจ์ ชมรมถ่ายภาพ และชมรมเปตอง นอกจากนี้สโมสรนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ยังมีกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้นิสิตเภสัชศาสตร์สามารถเข้าร่วมตลอดทั้งปีและหนึ่งในกิจกรรมดังกล่าวที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษในช่วงปิดภาคเรียนคือกิจกรรมออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน ซึ่งสโมสรนิสิตเภสัชศาสตร์จัดขึ้นเป็นประจำ ทุกปี ในปีการศึกษา 2550 สโมสรนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ได้วางแผนไปออกค่ายและทำกิจกรรมที่หมู่บ้านหนองแต้ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างวันที่ 17-21 มีนาคม 2551

โครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนปีการศึกษา 2550 จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 6 ซึ่งเกิดขึ้นจาก

แนวคิดของนิสิตที่มีความสนใจในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและต้องการสร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นในหมู่มวลเพื่อนนิสิต เพราะตระหนักว่าการได้เข้ามาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้ใช้ประโยชน์จากภาษีของประชาชนถือว่ามีโอกาสมากกว่าผู้อื่น และสอดคล้องกับปรัชญา ของคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ว่า **“รอบรู้เรื่องยานำประชาสร้างสุขภาพ”** (รายงานประจำปี, 2549) ทำให้นิสิตเภสัชศาสตร์ได้รับการคาดหวังจากสังคมว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วจะเป็นบุคลากรด้านสุขภาพที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องการใช้อย่างเหมาะสมและเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชน ดังนั้น สโมสรนิสิตคณะเภสัชศาสตร์จึงจัดโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนเพื่อศึกษาและเรียนรู้บริบทของชุมชนให้มากขึ้น และเป็นการเปิดเวทีให้นิสิตเภสัชศาสตร์มีโอกาสได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มและรู้จักการทำงานร่วมกับชุมชน โดยอาศัยการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้นิสิตเภสัชศาสตร์จะได้นำแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมรณรงค์การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม จนทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองได้รวมทั้งนิสิตเภสัชศาสตร์เองสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพเภสัชกรรมต่อไปในอนาคต

จากเหตุผลดังที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา กิจกรรมนิสิตในปีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเภสัชศาสตร์ต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เข้าร่วมโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน ครั้งที่ 6 ณ บ้านหนองแต้ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างวันที่ 17-21 มีนาคม 2551 จำนวน 72 คน โดยเก็บข้อมูลจากทุกคน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดตอบเองประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย และประสบการณ์ในการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน จำนวน 10 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้เลือกตอบ โดยเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของ likert scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดความสุขจากการเข้าค่ายเรียนรู้ชุมชน มีลักษณะเป็นแบบ Visual Analog Scale (VAS) มีลักษณะคล้ายไม้บรรทัด ความยาว 10 เซนติเมตร โดยกำหนด ค่า 0 คือ ไม่มีความสุขเลย และ 10 คือ มีความสุขมากที่สุด การวัดผลทำโดยให้นิสิตกากบาทลงบนเส้นเพื่อหาค่าคะแนนความสุขก่อนและหลังเข้าค่ายเรียนรู้ชุมชน

แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ 0.83

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในที่ประชุมของค่ายวันที่ 20 มีนาคม 2551 จำนวน 72 ชุด โดยให้ประธานค่ายเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำส่งที่ผู้วิจัยในวันที่ 21 มีนาคม 2551 ซึ่งเป็นวันสิ้นสุดของโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 72 ชุด และได้รับตอบกลับจำนวน 49 ชุด คิดเป็นร้อยละ 68.06 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2548) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก ให้ 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย ให้ 2 คะแนน

เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และแปลผลความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2.50-3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1.00-1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขก่อนและหลังออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติ paired t-test

ผลการศึกษา

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.8 ส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปี ร้อยละ 65.3 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 89.8 อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 และมีนิสิตส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 79.6 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนมาก่อน

2. นิสิตมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นเดียวกันซึ่งเมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ฉันจะแนะนำ

ให้น้องๆ มาเข้าร่วมกิจกรรมค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในปีต่อไป รองลงมา ได้แก่ ค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนทำให้ฉันเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชนการออกค่ายครั้งนี้ทำให้ฉันและเพื่อนๆ เกิดความสามัคคี และฉันได้เรียนรู้พฤติกรรมสุขภาพของประชาชน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุดคือ ฉันได้แนะนำเรื่องการดูแลสุขภาพแก่ประชาชน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

3. นิสิตมีค่าเฉลี่ยความสุขหลังจากออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนสูงกว่าก่อนการออกค่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ฉันประทับใจค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน	4.31	0.65	มาก
2. ค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนทำให้ฉันเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชน	4.35	0.56	มาก
3. ฉันได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.30	0.50	มาก
4. ฉันได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชน เช่น การให้ความรู้การณรงค์เรื่องสุขภาพ เป็นต้น	4.08	0.73	มาก
5. การออกค่ายครั้งนี้ทำให้ฉันและเพื่อนๆ เกิดความสามัคคี	4.35	0.54	มาก
6. ฉันได้เรียนรู้พฤติกรรมสุขภาพของประชาชน	4.35	0.52	มาก
7. ฉันได้แนะนำเรื่องการดูแลสุขภาพแก่ประชาชน	3.84	0.83	มาก
8. ฉันจะแนะนำให้น้องๆ มาเข้าร่วมกิจกรรมค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในปีต่อไป	4.49	0.56	มาก
9. ฉันได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการดูแลสุขภาพ	4.22	0.62	มาก
10. ฉันได้นำแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพมาใช้ในกิจกรรมของค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในครั้งนี้	4.18	0.57	มาก
โดยรวม	4.31	0.39	มาก

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสุขก่อนและหลังออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน

ความสุข	n	\bar{x}	S.D.	t	p
ก่อนออกค่ายเรียนรู้ชุมชน	49	5.88	2.48	6.65	.000*
หลังออกค่ายเรียนรู้ชุมชน	49	8.48	1.33		

*p<0.001

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้พบว่านิสิตมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนทั้งในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากซึ่งทำให้ทราบถึงสิ่งที่นิสิตได้เรียนรู้และเกิดประสบการณ์ต่างๆ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยเสริมให้นิสิตได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำเนา ขจรศิลป์ (2538) ที่ว่าการทำกิจกรรมจะทำให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ซึ่งประสบการณ์หรือทักษะบางอย่างไม่สามารถทำให้เกิดในห้องเรียนได้ กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาทักษะของนักศึกษาทั้งด้านสติปัญญาอารมณ์ สังคม และจิตใจรวมทั้งยังเป็นโอกาสที่จะทำให้นักศึกษารู้จักที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตลอดจนเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพนิสัยและพฤติกรรม

หลังการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนพบว่า นิสิตมีค่าเฉลี่ยความสุขสูงกว่าก่อนการออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชน อาจเป็นเพราะกิจกรรมออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่นิสิตเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ มีความมุ่งมั่นและเกิดจิตอาสาในการช่วยเหลือสังคม และพบว่านิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนมาก่อนจึงทำให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ชุมชนด้วยความสนุกสนานและมีความสุขเมื่อได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ตนเองไม่เคยสัมผัสจากในห้องเรียนรวมทั้งมีกิจกรรมที่นิสิตต้องร่วมกันพัฒนาชุมชนจึงอาจส่งผลทำให้นิสิตเกิดความสุขจากการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ซึ่ง

สอดคล้องกับการศึกษาของอิสรา จุมมาลี (2549) ที่พบว่าหลังจากออกค่ายเรียนรู้ชุมชนแล้วนิสิตมีค่าเฉลี่ยความสุขสูงกว่าก่อนการออกค่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2545)

สรุป

นิสิตมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และนิสิตมีค่าเฉลี่ยความสุขหลังออกค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนสูงกว่าก่อนออกค่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

ข้อเสนอแนะ

1.จากการประเมินความคิดเห็นของนิสิตต่อโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้ชุมชนพบว่าในข้อ 7 นิสิตได้แนะนำ เรื่องการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตเอง ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปจึงควรมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นกิจกรรมทำให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เช่น การรณรงค์ การจัดบอร์ด การให้ความรู้ผ่านหอกระจายข่าว เป็นต้น

2. การถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการรับรู้ของรุ่นน้องมากยิ่งขึ้น ในการจัดกิจกรรมค่ายหมอยาเรียนรู้อุชมชนในครั้งต่อไป ควรจัดให้นิสิตรุ่นพี่ที่ผ่านกิจกรรมค่ายหมอยาเรียนรู้อุชมชนมาก่อนได้มีส่วนร่วมในโครงการครั้งต่อไป เช่น จัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการออกค่าย เพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้อุชมชนให้นิสิตรุ่นน้องให้มากยิ่งขึ้น

3. หลังออกค่ายหมอยาเรียนรู้อุชมชนพบว่าค่าเฉลี่ยความสุขของนิสิตสูงกว่าก่อนการออกค่าย แสดงว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสุข ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะเภสัชศาสตร์ ม.มหาสารคาม จึงควรให้ความสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมทุกด้าน เช่น งบประมาณ บุคลากร เพื่อให้นิสิตได้จัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้นอกชั้นเรียนอย่างมีความสุขเพิ่มมากขึ้น

4. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่กับการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นและความสุขของผู้เข้าร่วมโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้อุชมชนมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ภายใต้แผนงานการพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพของคณะเภสัชศาสตร์ ที่สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการค่ายหมอยาเรียนรู้อุชมชนในครั้งนี้อย่างดี รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2549). รายงานประจำปี 2549. หน้า 2.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2545). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: พื้นฐานและการบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ธานินท์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: บริษัท วี. อินเตอร์พรีนซ์.
- อิสรา จุมมาลี. (2549). ผลที่ได้รับจากการเข้าค่ายเรียนรู้ชุมชนของนิสิตเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสมาคมนักวิจัย, 12(2), 84-89.